

Jelentés a Tatabányai Barlangkutató Egyesület 1993. évi munkájáról

Egyesületünk 1993 évben 21 fős tagsággal dolgozott. Munkánk során jelentésben leirt helyszíneken végeztünk feltá- ro tevékenységet. Túránk során Magyarország szinte összes jelentősebb üregébe eljutottunk ,de jártunk Erdély ,Ausztia, Szlovákia ill. Olasz- ország néhány barlangjában is.

Jelentésünk mely idén kissé szűkszavura sikeredett, összefog- lalja 1993 évi nagyobb munkáinkat. Reméljük 1994 is hasonlóan aktivan s eredményekben gazdagon fog végződni.

Tataanya 1994. március15

.....
Polacsek Zsolt

TATABÁNYAI BARLANGKUTÁTO EGYESÜLET
TATABÁNYAI BARLANGKUTÁTO EGYESÜLET

A Bubó Cupropenis-barlang

1993 évi kutatása

A barlang a Baji vadászháztól 150° -ra, 1900 m-re, 525 tszf. magasságban nyílik, egy 2 m mély, 10 m átmérőjű tölcsér alján. E tölcsér megbontásával 1992-ben 90 m hosszú és 19 m mély általában tágas barlangot fedeztünk fel.

A bejárat szakszakasz többszöri beomlása és kitisztítása után ez évben a barlang Kotu nevű részében egy DNY-i irányban haladó rendkívül szűk hasadékbán, mintegy 30 m-t jutottunk előre. Ezen előrejutás mindennemű bontómunkát nélkülözött, mivel a járat eddigi végpontját alkotó szűkületen most sikerült átjutni. A 30 m hosszú négykézláb, hason és oldalt fekve járható járat általában 20-30 cm széles, max 1 m magas. A 16. m-nél ill. a 30. m-nél 1 m szélességűvé, 2 m magassá válik.

A plafon általában összeékelődött közettömbökből áll.

A járatban semmilyen képződmény nincs, a falakat apró 1-2 cm-es ujjbegy karok díszítik. A helyenként észlelhető homokszerű sárgás-barna agyagos kitöltés szinte por száraz.

A járat végét a hasadék 1,0 m szélességű szűkülete ill. egy-két 5-20 kg-os közettömb jelenti.

Innen még további 3-5 m-t látni előre, hasonlóan szűk járatba. A leírtak figyelembe vételével a barlang ezen pontján bontást, további kutatást nem tervezünk.

A Kotu bejárását továbbra sem ajánljuk senkinek.

Összefoglalva: 1993 év tavaszán több kísérlet után két kutatóknak sikerült a barlang Kotu nevű részében egy szűkület leküzdésével 30 m-t továbbjutni. A hasadékjárat vége beszűkül további feltárás nem valószínű. A járat térképezése megtörtént. A barlang jelenlegi hossza 128 m. A mélységét a felfedezés nem begolyásolta.

A Döbbenet-barlang

1993 évi kutatása

A barlang 104° -ra, 1610 m-re a Baji vadászháztól nyílik 540 m tszf. magasságban.

Egyesületünk 1990-ben fedezte fel a jelenleg 40-42m mély, 80 m hosszú szűk aknarendszert.

Végpontján időszakos, de határozott huzat érzékelhető, de ennek ellenére sem szellőzik rendszeresen. Feltevésünk szerint az Öregkovács-hegy alatti minden bizonnyal létező egykoron valószínűleg patakos barlangrendszer egy fiatal rányelője.

Ennek jegyében feltárási munkáink fő célpontja.

1993 évben erre a barlangra rendelkezünk kutatási engedéllyel, így június 1-től feltáró tevékenységünk kizárólag erre a barlangra korlátozódott.

Munkánkat az évek óta hátráltató ácsolatlan, omló akna kiácsolásával kezdtük. A 120x100-as szelvényű fakeretácsolat

(-3 m-ig) elkészítése után - e munka 4 napunkat és kb. 0,5 m³ fát emésztett fel - majd a járatok kitakarítása után nitteket fúrtunk a különösen exponált helyekre.

A következő feladat a végponti depó biztosítása volt. Ez újabb 4 műszakot vett igénybe.

A nem túl nagy mennyiségű faanyag leszállításának két napos küzdelme után a depó jelenleg biztonságosnak tekinthető. Itt egy 70°-os szögbe, 8-9 m magasra tornyosuló depót kellett " kitámasztani ". E munkánkat augusztus 10.-én fejeztük be s rögtön ez után még augusztusban 4 napos tábort szervezve kezdtük el az igen kemény és költséges vésést a végponti szűkületben. A tábor végét a 2 fős csapatok (összesen 10 fő) teljes fizikai " összeomlása " határozta meg.

A rendkívül szűk, vizes és a napi egy csapat utáni oxigén szegény környezet, no meg a barlang idén tapasztalható erős lég-hőmérséklet csökkenése (6,3-7,2°C) megtette hatását.

A tábor azonban részsikerrel zárult, a szűkületből kb. 150 kg követ sikerült kibányászni és a még mindig igen szűk ablakon már belátni a szűk, de viszonylag magas neanderező folytatásba. A tábort egyetlen számadattal jellemezve: a 4 nap alatt a fúrókalapácsot tápláló agregátor 56 órát üzemelt!!

A Kullancsos-, Benzinkút-barlang-
rendszer kutatása 1993-ban

A barlangrendszernek jelenleg két bejárata ismert.

Ezek a Baji vadászháztól 92° -ra, 1660 m-re, (Kullancsos-barlang) ill. a Baji vadászháztól 91° -ra, 1740 m-re helyezkednek el.

Mindkét barlang töbörből nyílik, ezek talpszintje 532 m Af.

A rendszerből jelenleg kb. 220 m járatot ismerünk. (Kullancsos-barlang 160 m, Benzinkút-barlang 60 m)

A rendszer egy jelntős kb. 40° -os csapású tektonikus törésen alakult ki. Feltevésünk szerint a Kullancsos-barlang ún. Hosszú-ágának folytatásába a közetdőlést is figyelembe véve kb. 70 m mélyen csatlakozik a hasadékba a Benzinkút-barlang nyelőljárata, melynek főhasadék iránya hasonló.

Az összeköttetést 1992-ben már részben bizonyítottuk, ugyanis a Benzinkútban végzett robbanómotoros ütvefúrás nyomán a kipufogógáz néhány óra múlva a Kullancsos-barlangban is észlelhető volt. E "légből kapott" feltételezés bizonyítására 1993-ban január és május között mindegy 16 munka alkalmat szántunk. Előre haladott munkánkat a BTI hozzánk intézett határozata után, melyben visszavonták a barlangokra vonatkozó kutatási engedélyeket- ideglenesen leállítottuk.

Emlékezve a Kullancsos-barlang végén történt 1989-90 évi bontásra (omladék stb.) ez alkalommal a Benzinkút-barlangban kezdtük munkánkat. Így nemcsak a Kullancsos-barlang Hosszú-ágának, de a Benzinkút-barlang víznyelőcsatornájának feltárását is reméltük.

A bejárat kitakarítása után 1993-ban a barlang "Akna" nevű részének ÉK sarkán mintegy 11 m-el a bejárat alatt kezdtük

munkánkat. Itt az akna alját eltömő omladékban 1-1,5 m mély berogyást vettünk észre s ez a depresszió további mélybe vezető járatokat sejtetett.

A gyors sikerben reménykedve februártól-májusig dolgoztunk a barlang továbbkutatásán. Ennek során 7 m mély két oldalról szálkővel, két oldalról teljes egészében omladékkal határolt aknát bontottunk ki.

A végig életveszélyes aknát ácsolni nem lehetett, egyrészt az átmérő szűkossége (0,5-1 m) ill. a bejárati részek szűk szelvénye miatt. (Próbálkozásunk során mindössze arra a megállapításra jutottunk, hogy a bontáshoz max. 50 cm hosszú ácsolatdarabokat lehet lejuttatni.)

Az egyre veszélyesebb bontást 3 m-ig óriási 2-4 mázsás kövek kiemelésével, 3-5 m között apróbb törmelék és agyag kitermelésével végeztünk, 5-5,6 m-ig az omladékban szabad járatot értünk el, ez azonban ismét nagy kövek közt végződik.

Jelenleg 7 m mélységből további 2-4 m-t esnek a kövek.

Enyhe huzat észlelhető. Abontás során kitermelt 2-3 m anyagot az "akna" alján helyeztük el. Májustól a barlangban munkánkat az említett problémák miatt nem végezhattük, a bejárat október közepén beomlott.

Meg kell jegyeznünk, hogy a május végére elért -20 m-es mélységet az omladékos aljú akna túlsó sarkából lefele az omladék alá tartó szűk járaton át 1990-ben Takácsné Bolner Kati majd Imre Gábor is elérte, de itt a járat elszűkülése miatt a további viszonylag tágas hasadékba továbbjutni nem tudtak.

Összefoglalva: 1993-ban a barlangban 16 napot, alkalomként 4-7 fő dolgozott. Ennek során 7 m mély aknát mélyítettünk az ún. "Akna" ÉK-i sarkán. Ezen aknából kb. 3 m³ törmeléket, főleg kőzettömböket termeltünk. Jelentős továbbjutás nem történt. Folytatjuk!

Egér-lyuk

A Hajagosi völgyrendszer felső részén a Turul emlékműtől 2020 m-re 332° -ra, 460 tszf. magasságban nyíló időszakosan aktív víznyelő.

A töbör - tölcsér átmérője kb 10 m, eredeti mélysége 1-1,5 m. Megfigyeléseink szerint igen jelentős hidrológiai aktivitással bír.

Először 1980 körül a Vértes László Csoport végzett benne próbabontást. Munkájukat a jelentős mennyiségű agyagos kitöltés megakadályozta.

Csoportunk 1990-ben Ferenci Zoltán vezetésével a nyelő ny-i oldalán a vizmosást követve kb. 10-11 m mély aknát hajtott a nyelőbe. Ennek alapján jelentős üregesedést, huzatot tapasztaltunk.

1990 telén az igen reményteljes bontás megsúvadt, 1992-ig teljesen beomlott. Ujra bontását 1993 július 27- augusztus 1 között végeztük el.

Az eredeti aknát 11 m mélységig kitisztítottuk, ennek során mintegy 4 m földet, több száz kg követ termeltünk ki a csatornából. A végponton sajnos több, talán az egy tonnát is elérő közettömböt találtunk nemcsak lezuhanva, hanem a főtében meglazulva is.

Ennek kiácsolása, biztosítása igen jelentős energiánkat emésztette fel.

Később a végponton további 2 m-t sikerült lejutni, szálkőzetet azonban csak ritkán, úgymond mutatóba találtunk.

1993 augusztusában a "vandalizmus" jegyében kiránduló turisták, mintegy 5 igen jelentős közetdarabot visszagurítottak a nyelőbe. A tömbök sikeresen összezúzták az ácsolat egy részét s a munkát így folytatni nem tudtuk.

A nyelőszáj 1993 őszén ismét megsúvadt, részben beomlott.

A Lengyel-barlang kutatása 1993-ban

A dél-gerecsei Lengyel-barlangban a BTI sz. engedélye alapján kutattunk 1993. évben. A munkálatokat az üregrendszer hírhedten rossz klimatológiai viszonyai miatt január, február és március hónapban folytattuk. Ennek nyomán három helyen összesen 19 m-t jutottunk tovább, tehát az igazi áttörés idén sem sikerült.

A feltárás helyei:

1. A Guanó-terem alatti Y-ág kezdeti részén az 1992-ben feltárt kúszójárat végén egy aknakezdeményben 5 alkalommal folytattunk vésési munkálatokat. Ennek során 4 m-t jutottunk előre ill. 3 m-t lefele. A járat továbbra is folytatódik de rendkívül szűk. Az itt véső-bontó embert a CO₂ erős dúsulása miatt óránként váltani kellett.
- 2-3. A mélyszakaszban a térképvázlaton bejelölt helyeken végeztünk feltárást. A 2. számmal jelölt helyen 8 m-t jutottunk előre rendkívül lapos sáros erősen feltöltődött kuszodán. A végpontja jelenleg további hasonló jellegű nehéz továbbjutást sejtet. A 3. számmal jelölt helyen 7 m továbbjutás történt. A főleg szálkőben haladó kuszoda ellaposodik így itt továbbjutás nem várható.

A barlang több részén tervezünk további kutatást, sajnos azonban munkálatainkat kutatási engedélyeink visszavonása miatt egyelőre nem folytathatjuk. A barlang mélyszakaszában gyűjtött csontok listája a jelentés részében van ismertetve.

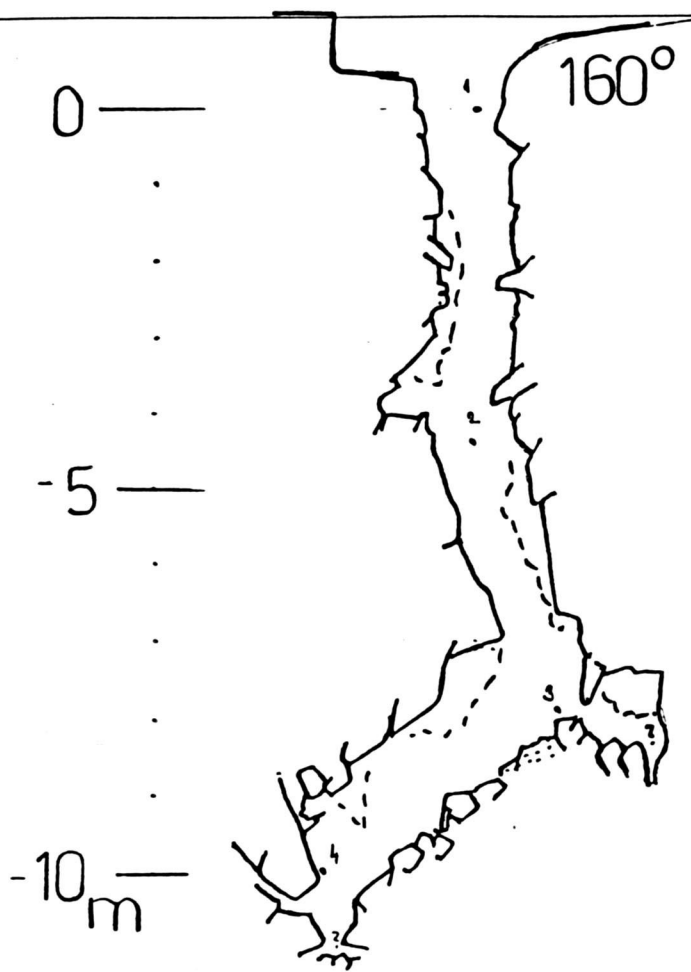
Új feltárások Erdélyben 1993-ban

Erdélyi expedíciónk során tagságunk jónéhány jelentős barlangban megfordult. Ezek közül a túrák közül a legkiemelkedőbb a Fekete-barlangbeli túra volt. (Pestera Negra de la Barsa)

E barlangban már 1992-ben is jártunk, most azonban feltárásában is részt vehettünk. A helyszínen talákoztunk a Bukaresti Műszaki Egyetem 8 kutatójával akik immár évek óta kutatják a Zapodie-rendszert. Ennek eredményeként az utóbbi 3 év alatt több mint 2 km-t tártak fel a rendszerből. E részek a Műsorfüzetben megjelent Torda-féle (MAFC) térképen nincsenek rajta.

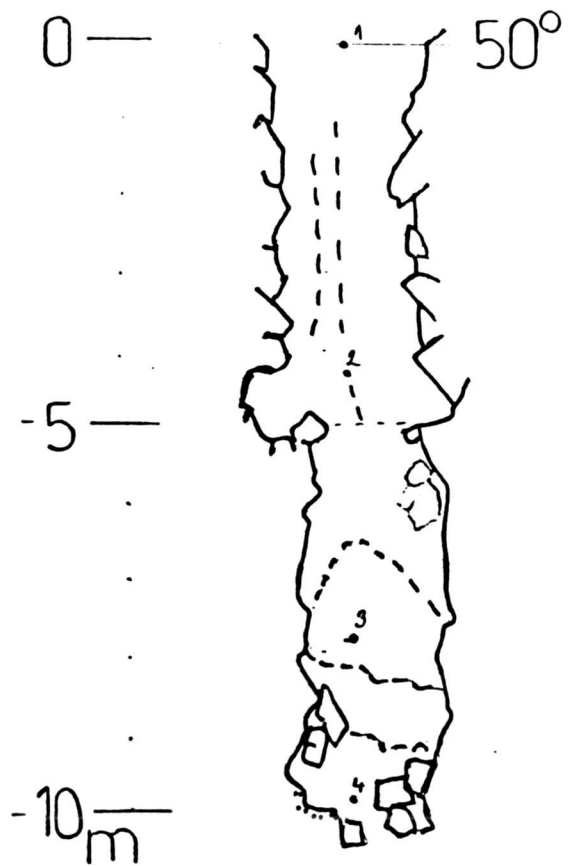
A rendszer (Ghetarul Barsa - Ghetarul Zapodie - Pastera Negra) jelenleg 16 km hosszú de ha a hidrológiailag hozzá tartozó nyelőket is nézzük, akkor a 18 km-es hosszat is eléri. A barlangban mindennapos leszállások során a neves román speleológusról elnevezett Racovita-teremből kiinduló szifonkerülő jellegű járatot bontották. Szerencsénkre mi az utolsó két műszakban vettünk részt valánint a szűk de igen látványos, mintegy 300 m hosszú járat első bejárásában. A román kutatók nem túlzottan örültek az eseménynek hiszen 300 m új rész, még ha az képződményekben gazdag is nem dobja fel őket túlzottan. Ők nagyhalra vadásznak! A járatok szélessége az új részben átlag 0.5 m, magasságuk 1.5-2 m. A meanderező járatban a Béke-barlangra erősen emlékeztető cseppkövek, kristálymedencék ill. 1-1.5 m-t is elérő mésztufa gátak találhatóak. A járatban ottlétünkkor 100-150 l/p hozamú patak folyt, melynek vize egy teremben elnyelődik. (Ez a rendszer 3. látszólag különálló vízfolyása.) A járat néhány pontján kürtök tartanak a magasba.

Sajnos a romló időjárás és erősen fogyatkozó időnk a további feltárást megakadályozta. 1994 nyarán valószínűleg folytatjuk munkánkat. Megjegyzendő hogy a Zapodie-nyelő barlangjában szintén felfedeztünk kb. 80 m rendkívül szűk meanderező járatot. A barlang mélységét ez kb. 10 m-rel növeli.

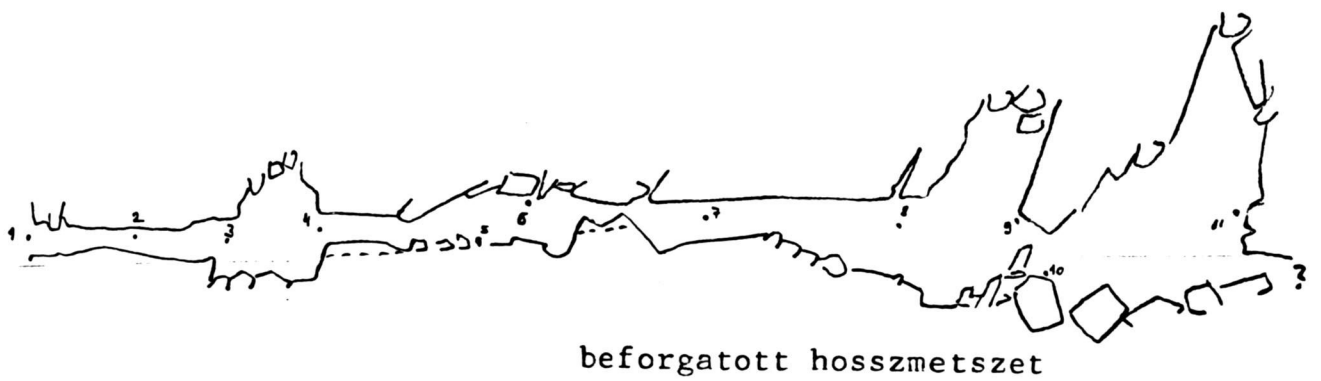
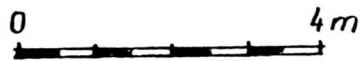
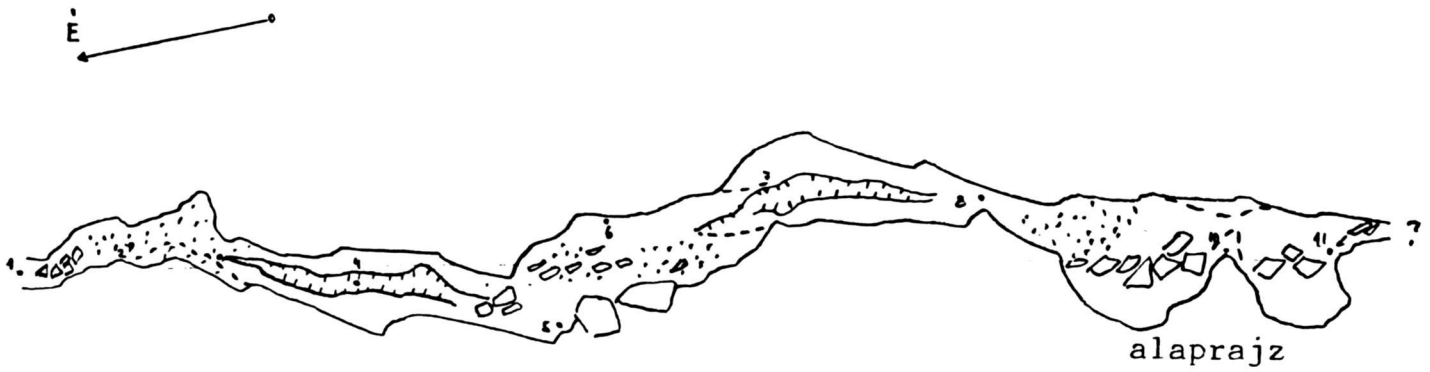

EGÉR-LYUK

M 1:100

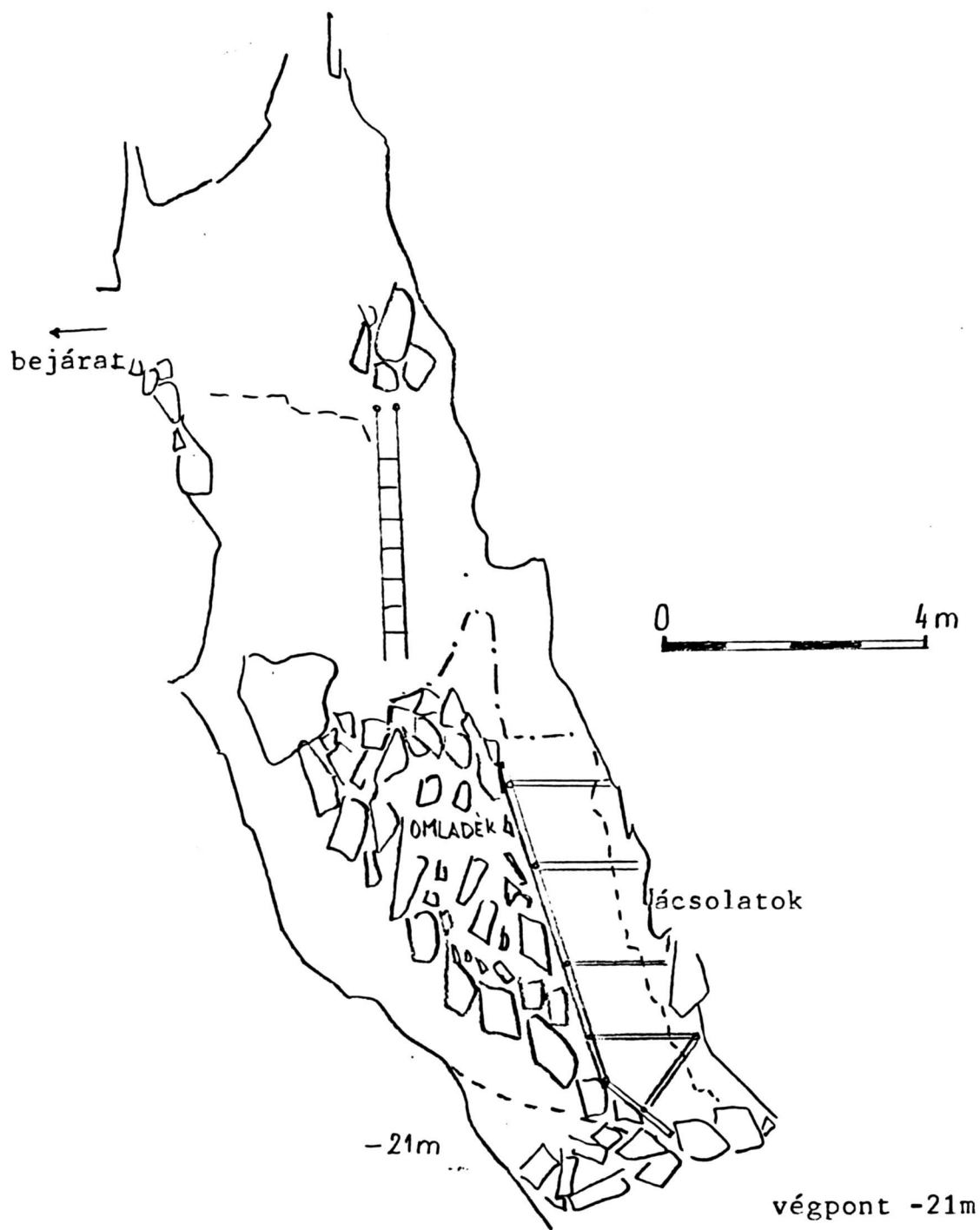

BUBÓ CUPROPENIS-BARLANG KOTU NEVÜ JÁRATSZAKASZ

TATABÁNYAI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLET-1993-
Szerkesztette: Polacsek Zsolt

BENZINKUT_BARLANG

TATABÁNYAI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLET

1993